

Latweefchu Awifes.

56. gadagahjums.

Nr. 29.

Trefchdeenā, 20. Juli (1. August).

1877.

Redakteera adreſe: Paſtor Sakranowicz, Lutringen pr. Frauenburg, Aurland. — Expedizija Beſhorn f. (Reſher) grabmatu bohde Jelgawā.

Latweefchu awifes lohpa ar to peelikumū „**baſnizas un ſkohlās ſinas**“ ir ari wehl uſ puſgadu dabu-jamas un maſka: Jelgawā ſanemoht 60 kap., par paſti peefubtoht wiſur 90 kap.

Apſteleſchanas peenem: **Jelgawā**: awiſchu namā, Beſhorn f. (Reſher) leelaſā grabmatu bohde pee tirgus platiſcha; **Rudigā** Beſhorn f. grabmatu-bohde; **Mihgā** D. Minus f. ſantori, teatera un wehwer eelaſ ſuhri; „**Walmecrā** Trey f. grabmatu bohde;“ „**Waltā** M. Rudolf f. grabmatu bohde; **Pehterburgā** pee turenēs zeen. latw. draudſes mahzitaja. Kurſemes un Wiſſemes zeen. mahzitaji, ſkohlotaſi, pag. wezakee un ſkrihwera lungi teel luhgti, apſteleſchanas peenem un taſlaſ awgabdaht.

Rahditajs: Kara ſinas. Wiſjaunakahs ſinas. Daſchadas ſinas. Ji lohpeju dihwes pee kara eewainoteem. Par ſkuntigeem jeb nohrkameem mehſleem. Pateizibas wahrdi. Sludinachanas

Kara ſinas.

Par to ſwarigo darba gabalu, **Kreewu pahrieſchānu par Balkana kalneem** leelſiſtēs karawadonis 8. Juli ſinoja ar telegrafu tā: „Man ir ta laime, Juhſu majestetei laimes wehleht uſ pahrieſchānu par Balkanu un eeneſchānu no trejeem Balkana wahrteem. Kad 25. Juni zaur jahjejeem ahtrumā biju Tinowu eenehmis, demohs patš ar ſahjineeſeem turp un ſuhtriju 30. Juni generali Gurko ar wina awang-gwardiju (preekſchejo gwardu pulku) uſ Balkana wahrteem. 1. Juli karapſehls gahja ar netizamahm grubtibahm zihnidamees pahri par Balkanu, neweenu ſchahweenu ne-iſſchāudams. No 2. lihds 6. Juni awang-gwardijai ildeenas bij laimigas kauſchānahs pa Tundſcha upes eeletju uſ preekſchu eedama, wina diſnahs uſ to, no deenwidus puſes peetikt pee teem leelakajeem wahrteem Balkana kalnās pee ſchiplas. Zaur kauſchānohs 2. Juli eenehma Rankioi. 3. Juli tilka eenaidneeks pee Wolorgi zeema ſakants un taſ telegrafs uſ Zeni-Sagru ſapohſtihts. 4. Juli bij karſta kauſchānahs, pee Kiſchlas zeema. 5. Juli kaujotees eenehma Kaſanlikas pilſehtu un ſchiplas zeemu. Ap to paſchu laiku ta no manis uſ Grabowu noſuhtrita Dreles ſahjineeku regimente lihds ar 30. Donas regimenti 5. Juli nahja no ſeemekeem teem ſtipri apzeetina-teem ſchiplas wahrteem wiſu un ar warenu duhſchibu — kreifo ſpahrmu wadija pallawneeks Drelow — eenehma Janinas ſchawro kalnuzeku. Bet widuſſpehls un labais ſpahrens, kaſ gan ar ſchitkeem karodams eenaidneekus no daſchahm weerahm iſdina, neſpehja to zeku paſchu eekemt, jo taſ bij apſargahs no 14 Turku pulkeem ar 8 leelajeem gabaleem. 7. Juli no rihta agri firſts Wirſki iſdſtedis, ka Gurkoš to wakaru preekſch tam jau ſchiplas zeemu eenehmis, gahja atkal preekſchā. Tē nu Turki neſpehja wairs atſtahweht pretim, bailēs wini behga ne ſchahweena wairs neſchāudami zaur eeletju uſ wakara puſi un atſtahja muhſu rohlās ſawu lehgeri, eerohtſchus un karogus. Tā tad gohds ſirdigam karapſehkam! — Ta grubta pahreeſchāna par Balkanu ir notifuſi un 3 Balkana zeli ir muhſu rohlās.“

Tā tad redſams, ka muhſu karapſehls uſ Kaſanlika ir no tre-jahm puſehm nahziš; no weenas puſes, kur til paſchi kalnu eedſih-wotaji ſpehja pa teem lihtumaineem tazineem iſwadihht, no ohtras pa ſchiplas zeku un no trefchahs pa Janinas ſchawro zeku. Balkana wahrtds pee ſchiplas tagad ſtahw muhſu Dreles regi-mente ar 2 leelajeem gabaleem.

Ta ir leela leeta, ka ta ſchiplas eeletja lihds pat Kaſanlikai nu ir muhſu rohlās, jo no Kaſanlikas ir taſ wiſtuwakais un weeglakais zekſch uſ Adrianopoli, Turku ohtru galwaspilſehtu; pa teem ziteem 3 zekem (no ſchumlas, ſilipopoles un Soſijas) eeku

grubtahi, tur ari leelašs ſpehls ſtahw pretim. Tagad Turki uſ Adrianopopoli til tohs pulkus no Bidinas puſes war wehl gai-biht palihgā (tohs rehkina uſ 30,000), bet tee gan ari neſpehš til ahtri turp nomarſcheet; gan ari gaida wehl 40 tuhſt. no Albani-jas un kaſdus 50 tuhſt. no Konſtantinopoles, bet uſ ko jagaida, tee wehl nau pee rohlās. Kad til nu Kreeweem ſpehš ahtrumā zits ſpehls palak nahkt, tad wini ahtri buhš pee Adrianopoles; Turki tohs pee tam newarehš neziſ kaweht, jo tee zeki ir Kreewu rohlās. Kreewu armija no Kaſanlikas uſ preekſchu eedama, ka redſams, ir daljuſees, tā ka weena daka eet par Zeni Sagru un Zamboli uſ rihta puſi un tad uſ Adrianopoli, ka atgainahš Turku ſpehlu, kaſ no zeetokſchū ſuhra nahktu. Ohtra daka eet wairak uſ wakareem par ſilipopoli un tā pee Adrianopoles zere ſa-eet lohpa. Kara lungi ſpreekſch, ka Augusta beigās waretu Konſtanti-nopolē buht. Kad uſluhkojam wiſu ſcho teizami nogudrotu un pa dakai jau iſdarito darbu, tad newaram neziſ par to noſkunt, kad ari brihſcheem tuhdał ne-iſlaimējahš kā zerejahm: 14. Juli bij ta ſina ariſtrehjuſi, ka uſ deenwiduſwakara puſi no Niſopolis weena Kreewu ſturme nebij tuhdał iſdewuſees: 8. Juli generalis Schilders pee Plewnas bij Turkeem wiſu gahjis, bet atrada, ka eenaidneeku ſpehls bij pretim leelaks, nekā bij dohmajuſchi. Turki patureja. Plewnu. Schilders atwillahš uſ Belſlas ſchoſeju atpakal. 9. Juli wiſch dabuja palihguš. Uſ muhju puſi krita tee palkawneeki No-ſenbaum un Kleinhanš un 14 ofižeri, eewainohšs tilka generalis Anorinſch un 36 ofižeri; no frontes bij jaſchkirahš 1878 ſaldateem; artilerijas un kawalerijas ſſahde nau leela. Sinams Turki nu grib wiſadi Adrianopoli noſtjirinaht, jo kad ta kriht, tad ari Konſtantinopolei gals ir drihš klahht. Paſtarpom laudis behg pulkeem no Adrianopoles uſ Konſtantinopoli un pa wiſu to zeku eet juſu julahm; weena wagonu rinda ar Turku ſaldateem nogahſahš zekā leižā un bij wiſi beigti. Konſtantinopole miht bailēs. Turki redš, ka Englante ir draugs kā zaurais trauks; ta pati til gluhn uſ treknako lumoſu un kad wina lai atnem galwaspilſehtu, tad taſ nemas nau mihtaki, kā kad Kreewi to atnem. No Sultana ſaka, ka wiſch jau wairak reiſes wahrdrus iſmetis, ka grib rakſiht pee Kreewu Keiſara un luhgt meeru; ohtra ſina ſkan, ka wiſch no Englantes ſpaidihts eſoht atwehlejis, lai Englandeſchi jau apmetahš eekſch Galipoli ar kaſdu ſpehlu; tāpat ari diſtd, ka Indija ſtahw armijas kohris gataws un gaidohht pawehli, braukt uſ Giropu. Pa dakai tašs nu gan ir til beedeſchānas, kuras Kreewija pateſi nebehdahš. — Ari Wahſemes karakugi ir preebraukuſchi Turkeem tuwal pee Zihperu ſalaš, kā wini ſaka, deht tam, lai buhtu ſa-wejeem tuwumā kā ſargi. Ari Auſtrija to negrib zeest, kad Eng-lante uſdohmātu Konſtantinopoli ſew panemteem.

No 14. Juli ſino, ka Kreewu fugi uſ Donawas pee ſilipri-jas apſchāudijufchi weenu Turku lehgeri un Turkuš aiſdſnuſchi,

schu. Kara dampflugis „Nikolai“ un 2 masaki dampfugi sem leitnanta Dubasowa Silistrijas tumumâ apschaidija Turku lehgeri, kas behdja, un schahwa leesmâs 1 Turku monitoru, kas leelu fahdi dabuja un dauds kauschu pasaudeja. Pee Slabodsi muhsu baterijas schahwa leesmâs 3 Turku kara dampflugus un zetuxto noschahwa dibenâ. Pee Nikolopolis krita muhsuju rohkâs 2 Turku monitori ar wiseem leelgaleem, muniziju un ziteem waijadigeem kara eerohschchem. Nikolopoli sturmejoht mums krita lihds 1000, ne masak ari Turkeem. 11. Juli kreewu karalugim „Westa“ asf kautinsch bijsi pee Kûstendsches ar leelu Turku brunu fugi. Turki „Westa“ fashahwa stuhri un tai ihfâ brihdi, kamehr to fataijsja, brunu fugis tai peebrauza tik ruwu, ka ar stuntehm u muhsu fugineekeem schahwa. „Westa“ dabuja 2 leelus zaurimus wehdera un stipri fashahwa atbrauza Sewastopole, bet tomehr wehl ar preeku redseja, ka ihpafchi zaur weenu tohrni eemestu bumbu, kas tur sprahga un bresmigu fahdi padarija, schim milsu fugim bij jabehg. „Westa“ fuga saldari lohri duhschigi kahwahs, jebchu Turku fugis bija brunohs un pulku leelaks, stipraks un ahtraks brauzejs. Noschauti mums 3 wirsneeki un 9 saldari, stipri eewainoti 2 wirsneeki un 6 saldari, weegli eewainoti 1 wirsneeki, 1 junkuris un 11 saldari.

Montenegreeschi Turkus fashahwuschi aplenze Nikitsch zee-tolsni, kam tagad jau 2 preekscheetolksus atnehmuschi, kur wairaf Turku wirsneeku un saldatu sawangoja.

Is Konstantinopoles apstiptina Englandes awischem to sinu, ka wisas Balkana kalnu pahreijamas weetas tagad jau kreewu rohkâs, bet wehsti ari, ka wisas weetas, kas kreeweem nahkoht Turkeem bij ja-attahji, schee bendestalpi papreeksch wisus kristitus bresmigi nomohzijujschi un ikahwuschi. Sultans issazijis, ka tihdrih ka kreewi eenemschoht Adrianopoli, atlandischoht „pra-weescha Mohameda karogu“ par sismi, ka nu wisâ Turzijas walsti fahlahs karsch pret katru kristitu, ta ka scheem nabadsineem tagad jadishwo wisleelafajâs nahwes isbailës. Turki nemas negaida us scho sultana pawehli, bet jau tagad apfauj kristitus, kur ween peekluhst. Giropas leelwaldibas zels pretirunafchanas pret tahdu swehru karoschanu un daschas jau suhta kara fugus pee Turzijas juhrmalas nabaga behgdamus usnemt. Turku draudsenei, Englande, tagad gruhdas deenas, jo nesin padohma ko esahkt: woi eet pa kristitus nokaudaem Turkeem, bet tad ari kristi wisas pasaules nizekkt un wisas Giropas leelwaldibas redseht pret fewim, jeb woi eet pa kristiteem un tohs aistahweht pret Turku flegfawu darbeem, bet ar to sinams ir negriboht kreeweem palihdeht Turkus uswahreht? Nahkoshas deenas gan rahdihs kahdu padohmu buhs atradusch. Tagad winas waldba sawam karalugu spehtam esohht pawehli dewusi eet us Gallipoli, bet leelwaldibas to negriboht kaut un Italias waldba jau us Londoni esohht telegrafeerejusi, ka leedschoht Englandeesehem ta azim redsoht eet pa Turkeem. Politiskas debes tagad deesgan apmahzees.

No Kaukasijas karalauta sino, ka generals Mchafowis eenehmis Merkulkli, kur eenaidneeks behgdams atstahja 48 noschautus, dauds eerohschu un munizijas. Mums noschauti un eewainoti weens militschu wirsneeks un 2 saldari. R. S. z.

Daschadas sinas.

No eekschemehm.

Zelgawas dahmu komitejas presidentene, grefene Keyserlingk preeksch kara eewainoteem us sawu pasemigu sinas rakstu pee muhsu wischeschligas Keisarenes ir 17. no Keisariskas majestetes par telegrafu schahdus atbildas wahrdus dabujusi: „Lohri eekustinata zaur teem wahrdeem, ko Zuhâ man no dahmu komitejas pufes isteikusch, Es Zums par to fiesnigi pateizohs. Es sinu, ka waru drohschi zereht us Zuhfu mihligu palihdsibu pee teem darbeem preeksch muhsu eewainoteem un flimeem un faku Zums par to Sawu pateizibu.“

Par militschu spehka safaukschanu ir no 3. Merz f. g. fahdri noteikumi issludinati. Tee nahk tagad jo wairaf eeweh-

roschanâ, kur nu pa wisahm gubertahm tohp jau pee laika peeteikts, wisu tureht gatawu, kad nahktu pawehle deht militschu eesaukschanas; ir jau noteikts, zil deenas pehz issludinafchanas fatram jabuht pee sawas komisiones. Bet lai taudis gar scho leetu nenoruhpejajs bes waijadibas, ja-atgahdina, ka ta leeta ihsti stahw. Behz kara deenesta likuma militschu spehks ir isschekrams 2 dalâs, pee tahs pirmahs peeder tee, kas tais 4 beidsamâs dohschanas eesaukti un atlikahs un tika militschu rulos eerakstiti. Pee ohtras dalas peeder wisi ziti no eesaukteem atlikuschee derigee lihds 40 gada wezumam. Tik to pirmo dalu ween war pehz likuma eesaukt preeksch stahwoschas armijas peepildischanas, ta ohtra paleek tik walstefargu skaitâ. Ta tad, kad tagad no eesaukschanas runa, tik no tahs pirmahs schkiras war runaht un ari tur tik ar schi 1877. gada rekruschu dohschanu buhs tee 4 gada gahjumi pilni (lihds schim ir tik 3). Ta ohtra militschu schkira wehl nemas nau un radifees tik us preekschu. Ja schogad tahda pirmahs schkiras militschu eesaukschana gaditohs, tad ka dsirdam, wina pawisam kohpâ buhschoht apgabalu no tahda pat skaita, ka weena gada rekruschu dohschana (ap 200,000); tur tad peektitu jau ar teem 2 beidsamajem gadagahjumeem. Mihgas pilsehtam tad, ka rehkina, nahktohs warbuht 150 lihds 180 militschus nodoht. — Ministeris ir pawehli isdewis, ka wiseem pirmahs schkiras militscheem, ja tee grih par rohbeschu braukt, ja-afschlahs, ka bes mekleschanas buhs kates pee sawas komisiones, ja eesaukschana notiktu.

No Bauklas 1. Juli. Behrgada seemas bahrgumu esam weeglaki pahzreetusch, nekâ eesahkumâ dohmajahm, lai gan neweenam nebija kweeschu un dascham tikai ari plahna rudsu kahrtina, tad tomehr graudohs pilnigi atlikhsinaja bagatâ wafaras sehja, tik falmu un schim gadam mehflu truhkums bij monams. Ar naudas eenemschanahm warejahm meera buht, jo lini — muhsu naudas awots — bij deewsgan labi augusch un kas rudeni no kareem nebaiddamees par lehtu ne-isgruhda, wareja pilnigi sawas nodohschanas lihdsinaht. Bet wehl bij un ir kahds gruhkums, kas gan wairaf speesch un tik lehti nau nowehrschams, ka katrà deenâ arajeem pehrkamahs leetas dahrgafas tohp, wiswairaf nepanesams teem, kam masi jeb flikti lauki un majas jeb attahlas plawas, ka leelakas eenemschanas tik drih nefasneedsamas un kureem tapat, ka leelajeem fainneekeem gahjeju lohnes gadu no gada tohp leelakas. Pee tam masajeem fainneekeem ari buhs gruhtaki maschines un zitus schi laika isgudrojimus sawâ fainneezibâ eewest, gan naudas truhkuma, gan zitadu kaweklu deht.

Schini gadâ ne tikai dahrsâ pagahjuschais atkal bahrgais seemas fals daschu ar puhlehm audsinatu un stahditu kohzinu nomaitajis, bet ari kweeschu un abholinam dauds fahdejis un faufais un aukstais pawafaris atlikuschohs afnus ne-atspirdsinaja, bet augschanâ aptureja, ta, ka reti labus kweeschus un retaki labu abholinu un plawâs labu sahli redsam, ja — pat fehtâs baribas lehgas nau, lai gan jau seedohs, ne zil pa-auguschahs. Tadeht labas lohpu baribas buhs truhkums. — Mudsî zaur zaurim nemoht labi, lai gan dascham, kas wehlu sehjis jeb kam zetta faufa seme, drusku wahjaki. — Wafaraja sehjas laiks bij faufs un stipreem seemeka un rihta wehjeem puhchoht pawisam ne-audselihgâ. Sehkla nefanahja reise. Meeschî rahdijahs reti un dseltenî, bet it ihpafchi behdigi bi

ar lineem. Daschâ weetâ nemas nenahja augſcham, zita bij puſe fanahkuſi, puſe fauſuma dehl netaiſſijahs nemas wehl dihg. Ari faknu dahreſi maſ preeka rahdija. Ehrſſchu ohgas tâ lâ no ruſſas maitatas, kirſchu gan bagatiba un ari ahbotu zik nezik, bet fauſums rahdijahs wiſu nopohſtiht. Sahle ganibas, to Maija mehneſcha leetus pamudinajis, bij beigufees un fauſuma un auſtuma dehl zita klahr neradahs, — truhkumu wiſur manijahm. Kur raudſijamees, warejahm teikt, ja leetus lihds Jahneem nebuhs, ſchogad preeka nepeedſihwoſim. Daſcham, kas dohmajahs ſewis gudraku un labaku ſaimneeku eſam ne lâ wina kaimini, bij tomehr ja-atſiſt, ka ta Warena rohka eſam, kas wiſu wed un wada. —

15. Juni deena atneſa ſen gaidito leetu, kas muhs lihds ſchim pahrdeneas apmekle. Zihweki lihds ar wiſu radibu war weeglati dwaſchu wilkt, lauki, plawas un ganibas ir ſalakas tapuſchas, iſſehte graudi wiſi nu fanahkuſchi, ſahle augoht aug, un ja pee drehgnuma ari ſiltums raſtohs, waretu wehl uf labu gadu zereht, lai gan weenadu waſareju, it ihpaſchi weenadus linus neſagaidiſim. Behdigi un beſ zeribas rangahs tee uf ſaweem laukeem, kuruſ negais peemeklejis. To 25. Juni ap Jaun-Sauli daſcheem ſaimneekem zaur leelu kruſu ſeemas un waſaras ſehjas pawifaſam nopohſtitas, un tadeht, ka lauki ne-apdrohſchinati, ſcheem apbehdinateem tuwaku padohma un palihga waijadſigs. —

Palihga gaida ari tee, kas tur kara lauka zihnahs preekſch apſpeeſtahs kriſtigahs tizibas. Palihga tur waijaga, kur ſchodeen weſeli un riht pahri ſtundâs ſimteem uf lauka paleel gulam ſahpes un aſinâs tahtu no dſimtenes, no wezakeem, brahleem un mahſahm, kas newar winus kohpt un apgahdaht, kuruſ daudſi ſchê ſemes wirſu wairâs neredſehs. Teek dohts — neſikait ween no pilnas rohziſas, bet ari no maſumina, ne no leeſibas, bet no mihleſtibas, atmakſas negaidoht. Dohmaſim, ka ari ta maſaka dahwanina remdinahs un atweeglinahs ſahpes un eepreeziuahs daſchu mirſtamâ gultâ, dohmaſim, ka daſch beidſajamâ brihdi par to nepaſiſtamo deweju Deewu luhgs, tam labu wehlehs un winu ſwehtihs — ſwehtihs muhs ari tas ne-tizigais Turks, kas muhs papreekſch ar nahwigeem eerohtſcheem rohka lamaja un lahdeja. Palihdſeht beſ atmakſas ſwehts un debefchſigs darbs. Vaſitajs, apdohmajees un es tizu — Tu nepalikſi nepalihdſejis!“

Neween pahrtiſſchanâ laudis peenemahs, bet ari ar katur deenu iſplahtahs prahta gaiſma. Atkal iſgahjuſchâ ſeemâ ſkohlâs bij pahrpilnam pilnas, tâpat ari wiſas pilſehtu ſkohlâs leelaka data Latweeſchu behrii un kur wehl ſkohlû truhkſt, no-dohmajufchi ar padohmu jaumas un derigas ſkohlâs ehtas uſzelt. Pee-auguſſchee labpraht laſa labas derigas grahmataſ un ſapraſchana un ſmalakums dſihwê wairojahs. Sche tohp no laikrakſteem wiſwairak Latw. awiſes, ari Baltijas Semkohpis un Baltijas Wehſneſis, wiſmaſak gan Mahjas weeſis un wehl jaumais Deepajas Paſtineekſ laſiti. Bet ar noſkumſchana ja-dſted daudſ reiſehm runajam, ka laikrakſtâs derigas pamahziſchanas un deriga laika kawekka weetâ rupjibas atrohdamas, rupjibas un lamaſchanas, kas ſemneeku buhdinâs pamafaſam apkluſt, bet nu par gruhti un ſuhri pelniteem graſcheem no pilſehtas teek aſuhſtitas. Tee wiſri mums ſweſchi un tahtu, taht leetas tik lehti nepahpſrohtamas, — kam taiſniba, kurſch no wineem tas gudrakais?! Kâ to lai iſſpreeſcham? Man tē eekriht

prahta, to kahds muhsu gadu ſimteni nomirufchais ſmehejs un ſmeklu taiſitajs ſtahta. Spanija, Toledoſ pilſehta, kahds muhs ar ziteem diwpaſmit muhkeem un rabineris ar ziteem diwpaſmit rabinereem gribeja ſehmina un ſehnineenes un zitu angſtu un mahzitu kungu preekſchâ kattris peerahdiht, ka ikweenam no wineem eſoht ta iſhtena tiziba. Kad jau abi diwi pee-zpaſmit ſtundas bija ſtrihdejuſchees un wiſwiſadi lamajuſchees un klaufitaji noſwihduſchi un noſuſuſchi ſchahwajahs, praſtja ſehniſch ſawai wehl jaumai ſehnineeni, kam tad nu iſhti taiſniba eſoht? Kam taiſniba? to wina neſinoht, bet to wina gan ſinoht: „wini abi — ſmirdoht.“ J. Schable.

No Zmailas man weens no karawihreem rakſta tâ: Zeen. mahzitajs! Schodeen atkal pehz kahdahm nedetahm lehrû pee ſpalwas un gribu Zums ar iſſeem wahrdeem kahdu maſuminu preekſch Zuhſu Latw. awiſehm paſneegt. Zdeenas zelâ buhdams un par Numeniju zekodams newareju to agrak iſpildiht.

14. Juni f. g. pahrgahja muhsu 16. diwiſſija, t. i. ar infanteriju un artilleriju, par rohbeſchu Numenijâ, tur Turkuſ mulkojohht dſenaja muhs no weenas weetas uf ohtru, nekur gandrihſ gala mehri neſaſneegdameem bij ja-eet drihſ uf Bukareſtu, drihſ uf Zmailu, drihſ atkal uf Galazu un Brailu un wiſur tikahm uf puſzela greeſti atpakal. Tâ dabujahm ari patlaban uf Zmailu eedami pawehli, uf Schibriani ſahdſchu dohtees un tur uſturetees. Kahdas 30 werſtes no Schibriani atneſa mums ulans ſinu, ka Turki no juhſas mineto ſahdſchu apſchandoht, tuhdal dewamees ahtreem fohteem uf tureeni prohjam, bet tur 19. Juni aiſnahkuſchi Turkuſ wairâs tuwumâ ne-atradahm, jo wiſaſch jau bij tik tahtu uf juhru, ka tik knapi ar azihm ſaredſeht warejahm. Biaſch bij 18. tuwumâ pee ſahdſchas peenahzis un to ſtipri apſchandiht ſahzis, bij todeen kahdas 150 leelgabalû lohdes uf to ſahdſchu iſſchahwis, bet ar wiſu ſawu leelu ſchawſchana nebij nekahdu leelu ſchahdi darijis, zaur tam, ka gandrihſ wiſas lohdes, kas zeemâ eefchautas, nebij puſchu plihſuſchas, bet weſelas palikuſchas. Maſ namu bij ſaſſahdehts, uf baſniſu ſchawjoht bij no pulſtenu tohrna weens ſuhriſ atgruhſts, ari netahlu weens teſſch noſchauts. Laudis bij wiſi ar Deewa palihgu pee pilnas weſelibas palikuſchi. No tureenes tikahm atkal atpakal ſaukti uf Keni, bet drihſ ſinoja atkal uf Zmailu atpakal, kur wehl tagad eſam. Par Numeniju zekojohht tikahm wiſur gauſchi labi uſnenti un kurâ zeemâ zauri eedami apſtahjahm, wiſur namamahtes neſa mums daſcha peenu, daſcha ſeeru un daſcha ſpekt un to katra waredama nu ſaldateem paſneeda. Waru wiſeem mahjineekem paſinoht, ka mehſ ſchê mihleſtibû bagatigi redſam. 36. diwiſſija, kas lihds ſchim eekſch Numenijâs, gar Melno juhru un Donawu waktſes tureja, ir uf Kreewijû atpakal greeſuſees un winas weetâ muhsu 16. diwiſſija waktſes eenehmufi. Tas ir wiſe, to ſchim brihſcham Zums rakſtiht wareju, warbuht turpmaſ wareschu Zums to wairak rakſtiht. Dſihwojeet weſeli! Gh. Bl.

Zi kohpeju dſihwes pee karâ eewainoteem.

Zehrpataſ dakteru profefors Bergmans no karalauka atraſſijis nupat ſchurp par tahm deenahm no 13. lihds 16. Juni ſchahdu grahmatur: 13. Juni pehzpusdeenas generalis Koſziniſki man iſſi ſazija: „Zuhſ dabuſeet 300 ratus, katri ar 3 ſirgeem, un 100 neſtawas ar ſalmu maſeem, ſifeneem un

daschas kastes ar wihnu, tehju un zitahm waijadfibahm; nemeet tohs un steidsatees ar wiseem sawejeem us slimneeku plazi. Kur tas buhs, to es nesinu, bet riht Juhs Biatra par to dabuseet skaidraku sinu." Til ko pulkstens sita 6, te bij wisa ta ratu rinda preekscha, kasaki par pawadoneem, ahtrumà wisu sapakajahm ratôs, kapahm eekschâ, il pa diwi tais salmôs un seenâ un us majora sismi sahka wisa ta pee 2 werstes gara rinda kusteht pa smiltaino zeku. Lauki ir te mas jauki, te audsina Turku kweeschus un ari muhsu kweeschus, tâpat ari wihnu, bet pee til mas apkohpshanas isnaht til wihns, ko saldati ihfi par skahbo kwafu fauka. Naktis bij drihs klaht un ka jau te arweenu, it peepefchi usbruka, lihds ar wimu radahs wehfs wehjiusfch, drihs nahza pakaf pehrkona mahkulis, sahka liht, bet mums us muhsu telegahm bij kahrtis, striki un nodarwohts audeklis, ta ka ihfâ laikâ fazehla mums juintinus, kur warejahm fausi fehdeht un braukt. Ar saweem wesumeem newarejahm wairaf ka 4—5 werstes par stundu nobraukt. Ap puznakti eebrauzahm stepes un apstahdinajahm sawus ratus. Netahlu bij lehgeris, bet wifs tur bij til klusu, neweena gaismina nebij redsama, neweena waktsuguns, lai Turku spijoni nemas nedabutu sinah, ka tur eeelijas lihds 45 tuhft. Aweenu gul un gaida us sismi, ka war eet, kur pawehle fauz. Klusu wini wisi tur guleja, klusu no rihta peezehlahs un klusu dewahs sawâ zefâ. No sawa kasaku fulaina pawadihts es dewahs us 9, diwisijas telti, man ta bij sinama. Diwisijas dakteris mani jau tur sagaidija un pameelaja muhs ar tehju, maifi un kasu feeru. Wisi runajahm weenigi no Donawas pahrieeschanas, kura katru azumirkli bij gaidama; bij jau nospreests, ka pallawneeks Oserows ar 120 ismekleteem gwardeem ees ka pirmee pahri, tad nahks Minskas, Wolinijas un tahs zitas regimentes, bet kur pahri ees, tas bij wehl noslehpums. Deenina ausa, redsejahm wisu eeeliju pilnu kahjineeku un leelgabalneeku, rindas kusteja ka tschuhstas leelos lihkmôs un weena pehz ohtras pasuda aif teem pakalneem, kur zefsch zauri welkajs us Turnu un Simnizu. Ap wakaru bij wisi prohjam un mehs dakteri un flimo kohpeji bijahm weeni palikufchi. Te atskrehja jahjejs Biatras muischâ, pee kuras wisi gaidijahm un atnesa pawehli, lai steidsamees us Zintinelli sahdschu, pee Simnizas, wisa muhsu rinda dewahs zil ahtri spehdama turp, dakteri wisi drufzin eepreekschu. Man weenam bij klusu pateikts, kurp lai eimam, kur armija pallaban eet papreekschu, pascham muhsu majoram tas bij noslehpums. Ta tad es pats komandereju sawejus, bij til tumfch, ka ar rohskahm grabstijahm pehz telegrafa drahtes, lai no zela neno-klihtam. Wisu zauru deenu bijahm dsirdejufchi leelgabalu trohskni no Mikopolis pufes, tagad bij wifs klusu, wehjaina, auktâ naktis; peebrauzahm pee Suja esara, kas ar Donawu karajahs kohpâ; us esera augsta krahta ir pakalnifchi, gadu tuhftoschus wezas kapu weetas, us katra kalnina stahweja sirgâ 1 kasaks un klauwijahs un kuhloja us to pufi, no kureenes nu sahka schahweens pehz schahweena rihtbeht. Peebrauzahm klaht pee Zintinelli zeema un warejahm it skaidri redseht, ka duhmu mahkuli no katra schahweena gaisâ isfchahwahs un gar upmali nolaidahs. Redsejahm ari ohtrâ pufi Sistowas pilsehtu. Te atskrehja ohtrâ jahjejs un atnesa to pawehli, lai nahkam wehl klahtak, pee pascha pirma flimo platscha. Rezik minutes bijahm tur un brauzahm teescham pretim teem pulweru duhmeem; dsirdejahm to dohbju leelgabalu skanu, dsirdejahm flin-

schu schahweenus brifschkam, trohsknis palika arweenu spehzi-gaks; mehs manijahm, ka muhseji kahpa ohtrâ augschâ un lah-dinsch pret lahbinu nahza un gabja. Muhsu zefsch gabja leijsâ us Donawu, peebrauzahm pulksten 8. pee pirmajahm saldatu rindahm, tee fehdeja preezigi pee saweem katleem un ehda un johkjoja, nebehdadami par teem uguns sibineem, kas il pa brihdi apspihdeja un ar sawu trohskni un uguni wisu aplehja. Klahtak mums nebij brihw braukt, lai ar saweem wesumeem nepihtumees armijai pa kahjahm. Mans palihgs, Dr. Heidenreich, kas jau Jurgewâ bij deemsgan sawu drohshirdibu israhdijs pee plihstoschahm granatu bumbahm, tas leza kasaku sirgam mugurâ un shehshchoja us preekschu, us kaufchanahs weetu un bij pehz nezik minutehm atradis to ta faukto „feenamo plazi“, kur pakrituschee wispirms tohp fanesti un dakteri ar pirmo fa-faistichanu ir pee rohkas. Rezik minutes es ari biju tur, weens ofizerees pawadija muhsu leetas un shehshirdigahs mahfas zaur lehgera rindahm turp. Nu bijahm us pirma darba platscha Simnizâ.

(Us preekschu beigums.)

Par skunstigeem jeb pehrfameem mehfleem.

Andele ar skunstigeem mehfleem ari muhsu semê it ihfâ laikâ ir ta peenehmusehs un usplaukusi, ka Baltijas gubernâs ween pa teem ilgada jau wairaf nekâ kahdus 200,000 rublus idohd, un tadeht gan ir nohtigi waijadfigs, ka mehflu pirzeji jo skaidraki mahzajs eepashitees ar to, kas pee schahdas pirkshanas wiswairaf ir eewehrojams, lai tee sawu labumu kahrtigi sinatu aisstahweht un sekmeht.

Kamehr wehl til reti kahds no masajeem semkohpjeem sawus laukus zaur skunstigeem mehfleem pahrlaboja un tahdâ wihfê sawas eenahshchanas mehginaja pawairoht, tamehr ari wis-pahrtigi knapi fajuta, zil tohti swarigs lihdselkis un palihgs semkohpim ir skunstigeem mehflî, bet ari zil waijadfigs ir, ka tohs pehrkoht pa drohshu zeku eet, un ka skunstigeem mehflî sem ihpashas pahrraudshchanas jahpardoht. Jo plaschaki lauki un pawisam semkohpibas usplaukshana un stakka mehflu truhkums ihfâ laikâ semkohpjus weenkahrt ar waru pasklubinaja, pee schi lihdselka kertees un ohtruhahrt us to sahkt dohmaht, kahdâ wihfê tee pee tam spehtu eet par drohshu zeku.

Ka pee wisahm jaunahm eegrohshchahanahm, ta ari schê semneeki eesahkoht bija batligi, pirka kahdu masumiuu tikai ismehginashchanas deht un beidsiht tad spreeda pehz tam, ka wineem schahda ismehginashchana bija isdewufehs. Ta tad zehlahs dauds nepareisu spreedumu, jo wifs tas nedibinajahs us neschahbigem, negrohshameem sinatnibas pamateem, bet allasch tikai us azu mehra, kas schini leetâ tadehl ween jau pawisam nepilnigs un nederigs, ka tee augli, kas no mehshofchanas ar skunstigeem mehfleem sagaidami, daudsreis atlez no tam, kahda ta seme, kahdi tee mehflî, kahds laiks, waj warbuht nau pa flapju, waj padauds saufs, u. t. j. pr., bet allasch no kahrtiga un pareisas isleestashchanas, bes kuras pat tee labakee mehflî tikai mas selmes usrahda. Pa tam ari nau truhkufshas schahdas un tahdas usflaweschanas un wikinashchanas, kas to leetu wehl jo nesklaidraku un raibaku padarija un beidsiht neween wispahrigu jufshchanu, bet ari ne-ustizibu zehla, zaur ko daschi bes eemesla no mehflu pirkshanas bailigi atrahwahs, kur pretim atkal ziti

„uj labu laimi“ pirka, it nebuht nefinadami, ko wini ihpafchi pehrf.

Tà tad nu jau 1875. gadà tas brihdīs bija klast, kur wi-fahm schihm jufchanahm nohtigi ween bij gals jadara un ta-deht scho leetu nehma rohka Mihgas politechnikas kehmiska is-mellefchanas stanzija, kuras preekschneeks ir dozents Thoms K. Schi sinatniska eestahde wispirms uffahka zaur daschadeem rak-steem Wahzu walodà peerahdiht, ka skunstigeer mehslu, eekam tohs pahrdoht un pehrf, ar kehmijas palihgu ja-ismelle un ja-nodibina, kahdas preeksch stahdu jeb labibas augfchanas derigas dalas tur eekschà, un ka pehz tam tad janodibina wini wehrtiba. Lai scho noluhku kahrtigi waretu panahkt un lai pirzejeem ra-fohs pilna drohfschiba, tad mineta stanzija issazija, ka newee-nas laiwās lahdiu nebuhs uf spihleri weest, eekam no ta nau nonemta prohwe, pehz kuras tai ismeklefanai janoteek, un ka tas, kas pee tahs atrasts, no kophmana pufes pirzejam jadara finams, preeksch kura noluhka par ik katru tahdu ismeklefanu kophmanim teek leezibas-raksts isdohts.

1875. gadà un wehslak ari daschōs Latweefchu laikrakstōs schi swariga leeta kluwa pahrspreesta un tà tad iszehlahs neween Wahzu, bet ari Latw. laikrakstōs daschadi stihdi. Muhfu peenahkums nau isspreest, kurai pufei pee tam taisniba, kurai netaisniba, bet to mehs gan newaram atstahst nepeeminetu, ka zaur scheem stihdeem wija ta leeta ir jo wairak isskaidrota un ka ari Latweefchu semkophpi wispahrigi ir fahlfufchi atfihst, zif nepezeefchami wajadsigs ir, ka drohfschiba, ko tee lihdi tam mekleja aklà ustizibà un sawōs nepilnigōs ismechginajumōs, weenweenigi ir jamekle uf ta zeta, ko sinatniba rahda un kuru politechnikas ismeklefanas stanzija ir zehlfufchi. Schis zeksch 1877. g. tà fakohst ir lihdsenaks palizis, ir wiseem jo ahtrahi un weeglaki safneedsams, un tadeht mehs turam par wai-jadsigu, zaur wiseem Latweefchu laikraksteem isskaidroht un sem-kophjeem usrahdiht, ka ta leeta tagad stahw, lai ari wini sinatu, kas teem pee mehflu pirkfchanas ihpafchi eewehrojams.

Kehmiskas pahrraudsibas darbs ir tas, ismekleht, zif pro-zentes (zif mahrzinu 100 mahrzinās mehflu) waj **kuhstofchas fosfora-fkahbes** (mekuhstofchai ir masa wehrtiba), waj **flahpekta** (Stickstoff), waj **kalija** atrohдахs tanis mehslōs, ko kophmani peedahwa un semkophpi pehrf. Pehz tam ween israhдахs mehflu wehrtiba, wifas zitas mehraulks ir nepilni-gas, nederigas. Ja to sin, zif no schihm minetahm weetahm (t. i. dalahm) kahdōs mehslōs un ir zif tahs mahrzinā maksā, tad it lehti war aprehknaht, waj peeprafita zena ir par augstu, waj kahrtiga. Bet pirzejeem wehl nau un newar buht pilna drohfschiba, kamehr mehflu pahrdewejeem ir atkauts, weenu lai-was lahdiu likt kehmiski ismekleht ohtru ne; waj ari bes is-mekleteem mehfleem wehl tahdus pahrdohht, kas uf tahdu wihsī nau ismekleti. Tadeht politechnikas walde scho pawafari Mih-gas kophmaneem schahdu preekschlikumu zehla preekschà:

1) Kophmani, kas sem kehmiskas stanzijas pahrrau-dsibas padohдахs, sohlahs tikai pehz schihš stanzijas ana-lisehm (kehmiskas ismeklefanas leezibas-raksteem) meh-flus pahrdohht, t. i. usdoht, zif procentu tahdu weelu, kas stahdeem derigas, atrohдахs wianu mehslōs pehz analises leezibas, un pirzejeem apgalwoht, ka til un tikdaudš pro-zentes pahrdohhtōs mehslōs ir.

2) Katram pirzejam, kas ne mafak kà 30 pudus (5

maisus) mehflu no tahda kophmana pehrf, kas stahw sem kehmiskas stanzijas usraudsibas, ir ta teefiba, no schihš stanzijas bes maksas pagehreht, ka ta pirktohs mehslus wehl reis kehmiski ismekletu, bet prohwe janonem tà, ka ismeklefanas stanzijai nau jafchaubahs, ka ta teefcham nonemta no teem mehfleem, kas ismeklejami.

3) Ja schahda ohtra jeb sewifschka ismeklefanana is-rahda, ka pahrdohhtà preze ir mafak stahdeem derigu weelu (kuhstofchas fosfora-fkahbes, flahpekta, kalija), ne kà pee pirkfchanas apgalwohts, tad kophmanis atmafja pirzejam to istruhkumu pehz skaidra nolihguma.

Scho preekschlikumu ir peenehmufchi un tamdeht ar politech-niku kahrtigu lihgumu noslehgufochi schahdi Mihgas kophmani:

1) J. Gamper un beedr., Leepajà, 2) Goldschmidt un beedr., Mihgà, 3) J. Martinson, Behterburgas Ubr-Mihgà, Kalku-eelà Nr. 8, 4) Herrmann Stieda, Mihgà, 5) Ziegler un beedr., Mihgà.

Peeminams wehl ir, ka tee kophmani, kas scho lihgumu noslehgufochi, un tas, kas pee wini mehflu kehmiskas ismekle-fchanas (analises) atrasts, teek issludinati Wahzu un Latw. laik-rakstōs, un ka katram kophmanim, kas schahdu lihgumu pah-rkaphj, waj nu sawus mehslus nelikdami ismekleht, waj ari tikai nepeceahdidams, ka tam kahda laiwa ar mehfleem atnahkufi, waj zità weetà un zaur zitu pahrdohhtams tahdus mehslus, kas nebuht nau ismekleti, waj ari wairak peeohlidams, nekà wina mehslu israhda, waj ari beidsohht zitu ko pret kontrahta nosazi-juneem daridams, — jamafja 100 rubli strahpes, pee kam tas wehl no politechnikas pahrraudsibas teek isslehgt.

Analises leezibas-raksti kophmanim katru reis teek isdohti Wahzu un Latweefchu walodà, tà ka ari mafak mahzihts sem-kophis sawà mahtes walodà war pahrleezinates, kahdus meh-flus tam peedahwa, kahdus tas pehrf.

Zaur tahdu nodibinafchanu tad nu pirzejeem ir pilna droh-fschiba dohta, ja tee no teem kophmaneem mehslus pehrf, kas augfchejo lihgumu paraktijufchi un tadeht stahw apakfch poli-technikas kehm. stanzijas usraudsibas, jo par to zitu kophmanu prezi schi stanzija nespehj neds galwoht neds atbildeht.

Mihgas politechnikas kehmijas ismeklefanas stanzijas preekschneeziba.

Pateizibas wahrdi.

Ar firfuitigu noscheloschianu dsirdam, ka mums jafschkirahs no muhsu zeenijama un mihlota Bauskas zeen. pilskunga, ba-rona von Kleist, kas par wirspilskungu Jelgawà iswehlehts, sawu lihdschunigo amatu drihs atstahs un uf Jelgawu no-ees.

Sawas pateefibas, mihlestibas un laipnibas labad winsch ir pee wiseem Bauskas aprinka eedfihwotajeem leelu zeenifchanu un mihlestibu eemantojis; zerejam, ka tam sawà jaunà darba lauka tas ari isdohsees. — Ihpafchi mums Wez- un Zann-Saulsescheem wina daudskahrtigi puhlini allasch par labu nah-fufchi, par ko nu mehs schim augstizeenitam kungam sawu firfnigako pateizibu issakam un wianam laimi un labu sekmi turp-likam wehlam. —

Wez-Sauls, 6. Juli 1877.

Wez-Zann-Saulses wagafsta wezakais: J. Gudfche.

Wagafsta ftrihweris: R. Pohlmann.

Latw. Wifschu apgahdatais: J. W. Sakranowicz.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens kungs, weena tijiba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinas. Preeksh Jelgawas latw. furlmekmo skohlas eemafait. Jelgawas latw. pilsetha draudse. Missiones lapa.

Sinas.

No Blihdenes. 6. un 7. Mai bij Blihdenes skohlā 20 skohlotaji un zeen. schuhkrahta kungs us sapulzi sanaklufchi. Blihdenes skohlotajs Lienewald islasija lohti teizamū rakstu par jautaschanu lauschu skohlās (die Frage im Dienste der Volksschule). Sarakstītajs lohti skaidri israhdija, zil swariga un deriga ir jautaschana skohlas leetās un ka to waram par leelu swehtibu pee wisahm skohlas mahzibahm pareisi bruhleht. Zil manim no schi teizama dohmu raksta weeminā palizis, to schē ihsumā peesibmeschu. Jautaschanai ir tas labums, ka skohlas behni arweenu mundri usklaufahs, mahzahs pahrdohmaht un apspreeft, turpreti, kas stahstidams ween mahza, tas drihs nomanihs, ka behni paleef ne-usmanigi, sahlf nedarbus dariht un no wisas garas stahstischanas jeb isklaidroschanas lohti mas jeb it neko nau paturejuschi. Bet jautajohht lai ari tā waiža, ka behni saproht, ko jautatajs grib sinahht, lai nau jautaschana wispahriga, tas ir tahdā wihse, fur waretu schā waj ari pawisam zitadi atbildeht un tomehr katru atbilda, lai gan pawisam sawada, buhtu tak riktiga. Lai jautaschana nau katru reis tik weegla, ka behneem nau nemas ja-apdohma, kas teem ja-atbild, nei ari tahda, fur tik ar ja un ne atbild. Jautatajs lai us tam zeeti luhko, ka behni ne-atbild ar ihseem strupeem wahredeem, bet ar pilnigeem teizeeneem. Deewam schehl dauds skohlotaji to lohti mas eewehro un ir jau pilnā meerā, kad behnē us kahdahm jautaschanahm proht ar pahri wahredeem atbildeht. Katru reis lai ir tik weena bet ne wairak jautaschanas. Lienewalds peerahdija wainas pee daschahm it teizamahm skohlas grahmatahm, kas Latweefchu walodā ar jautaschanahm farakstītas. Daschā weetā bij wairak jautaschanas weenā reisā atbildamas, zitas atkal pawisam nesaprohtamas. Bet ja behnēs neprastu us kahdu jautaschanu atbildeht, tad lai skohlotajs no tam fargahs ar kahdu puswahrdū preekshā teikdams tam palihdseht. Par prohmi: Skohl. jautatu: Kas bij Pahwils? Behnēs nesinatū atbildeht. Skohl. fazitu: Ap—Ap—. Behnēs mineedams us weenreis issauktu: Aptheckeris! Wiseem behneem buhtu tik gahrdi smeekli un tanī leetā nebuhtu it nemas lihdselhts, jo atbilda nebij tak riktiga. Jautatajs lai nepagehr no behneem ahtri un karsti to atbildu. Wisawairak tahdi behni, kam gruhtha galwa, jeb kas mas skohlā gahjuschi, newar tuhliht apkehrt, teem jatauj druszin apdohmatees un aminetees. Jautatajam ari jastū behnu mahzibas stahwohllis. Dauds ari schini leetā pahrsklatahs no skohlas behneem tahdas mahzibas pagehredami, kas nemas teem nau mahzitas jeb atkal no tahm mahzibahm pa dauds dšili un tahki jauta. Ko lai behnēs sin no pasaulēs jeb Kursemes stahsteem atbildeht, kad

teem nau nepuschu plehsts wahrds no tam teikts? Sakams wahrds gan mahza, ka weens gekis warohht wairak jautahht nekā desmit gudri atbildeht, bet laba jautaschana ir skohlotaja rohklās derigs eerozhis. No wezu wezeem laikeem ir Greeku gudrais Sokrates par tahdu wihru isflawehts un zeenihts, kas jautaschanas skunsti pratis it teizami walkahht. Bet kā lai skohlotaji scho skunsti eemahzahs? Jamahzahs wispirms no tahdahm grahmatahm, kas ar kreetnahm jautaschanahm un atbildeschannahm farakstītas. Bet tas ween nepalihds. Kad ari skohl. no tahdas grahmatas wahrdu pehz wahrda kahdu gabalu ar jautaschanahm un atbildeschannahm eemahzitohs, tad tomehr tahlu netaptu, lai ari tā jautatu kā grahmata mahzihts, jo behni tak nemahzetu katru reis tā atbildeht, kā grahmata stahw. Te buhtu skohl. tuhliht zitadi jawaiza, lai no behneem to waijadšigo atbildu waretu dabuht. Tadeht war ari daudš no prohwes mahzibahm mahzitees, kas skohlotaju sapulzēs tohp gandrihs katru reis noturetas. Tur jau katru reis wisas jautataja wainas usrahda un smalki jo smalki tahs pahrspreesch. Zeen. schuhkrahta kungs dewa to padohmu, lai kaiminu skohlotaji daschu reis zits zitu apmekledami par skohlas stundahm no teem mahzitohs, kā wini sawus behnūs jauta.

Dhtrā deenā pahrlasija dauds mas tohs no zeen. Wagner mahz. farakstītus likumus preeksh Kursemes skohlotaju bahrinu un atraiknu lahdes, kas us Wispahrigu skohl. sapulzi Jelgawā nahza pahrspreeschana. Prohwes mahzibas newareja schini reisā nekahdas notureht, tadeht ka tee skohlotaji, kam schihs mahzibas bij jatur, nobij schini reisā us sapulzi atnaklufchi. Mahkofcha konferenze buhs Semitē 25. un 26. September.

Kursemes laukiskohlu wirs-komissija 27. Aprili sch. g. ir wisahm kirspheles skohlu komissjahm laidusi schahdu rakstu:

Daudsreis ir atgadījees, ka pagastu skohlu komissiju sapulzēs darischanas zaur to ir palikuschas ne-iswestas, ka pagasta wezakee, kureem pee tahm ir lihdsdaliba, sawus balsus tuhliht nenodohd, dohmadami, ka teem eepreeksh waijagohht ar pagasta weeneekeem aprunatees. Bet kad ta ir likunu ne-isprashana, zaur ko darischanas tikai tohp wilziunatas un nowilltas, tad schi komissija atrohhd par waijadšigu zaur scho rakstu tuwaki isklaidroht, kahdu weetu pagasta wezakais kā lohzehlis pagasta skohlu komissijas sapulzēs eexem.

Skohlu likums no 1875. gada nodohhd wisu lauku-skohlu buhschanas pahrwaldibu ihpahchai waldei, kura no jauna bija ja-ezejel; zaur to tad ari schis likums ezejelto waldi isrihko ar pilnigahm nolenschanas teesibahm wisos jautajumos, kuri sihmejahs us lauku skohlahm — sinams likumigu nosazijumu rohbeschās un sinā; bet pee tam ari likums norahda, ka pee skohlas peederigam pagastam, dšuntlungam un basnizai buhtu skohlas walde katram saws aishahws, kurfch sawas weetas teesibas

eewehrotu. Bet ja nu to ta gribetu fapraft, ka aiffstahws nefad newaretu pats pehz sawas pahrleezinafchanahs balfoht, bet buhtu fpreests, no teem, kuru weetu tas ispilda, us latru prafifchannu eeguht ihpafchu pamahzifchannu, tad jau zaur to katra ffolhlu komiffijas weiznadama darbiba taptu trauzeta un tas pawifam buhtu pret wifceem pastahwofcheem pafchwaldibas grunts likumeem. To jau ari ffolhlu likums nau gribejis, tad deht tas norahda, kahda latram waldes lohzeelim ir teefiba; tahtaf tas noteiz, ka tikai it flaidri nofazitas leetas ir atwehletas waj nu pagasteem, waj dffimfungeem, waj ari abeem kohpa, ka par peemehru: ffolhlotaju preekfcha ftabdifchana us apffiprinafchannu; ffolhlotaju lohnes nofazijums, zil mas tas drihft buht un lam ir teefiba, lohni paleelinaht.

No wifa, kas preekfcha teiktis, tad nu pagasta ffolhlu komiffiju darifchana un apffpreefchana — til tahtu kamehr tahs paleelahs likumu rohbeftahs un fihmejahs us likumigu waj zaur preekfchrakfteem noteiktu nolehmmumu isdarifchannu, — ir pagasta wezakajam saws balfs pehz sawas pafcha labafahs finafchana un fids apfinaas janodohd un tikai tad eepreekfch ar pagasta weetneekeem ja-aprunajahs, kad apffpreedumi fihmejahs us pagasteem peederigahm teefibahm waj darbeem, kas fneedsahs pahri par likums nofazito mehru, waj ari, par fo likums nau flaidri neko noteizis. —

Kad lauffkohlhu wira-komiffijai ir waijadsejis doht preekfchejo isflaidrofchannu, tad tas gaischi israhda, ka pagasta wezakee daschahs weetas wehl nau mahzijuftchees fapraft un wehra list, kahdas teem ir teefibas, pagasta ffolhlu komiffijas fapulzes.

Pagasta wezakais tanis ir wifu pagasta weeta pilnigs lihdslohzeelis, tahds pat ka lungs un mahzitajs — it ar tahdu pat balfofchana teefibu. Tam ir ja-eewehro pagasta labums, bet ari ffolhlahs labums; jo zaur ffolhlu, zaur kreetnu ffolhlotaju, zaur mahzibahm — tas pagastam til war wifu leelako labumu fagahdaht un kad ari schis labums buhtu ar naudu ja-atfwer. Gan finams, pagasta weetneeki ir pagasta nodohfchannu apffpree-deji — un tas ir jauki, kad pagasta wezakais ar teem war draudfigi aprunatees un pahrspreest pagasta waijadfibas. Bet fur likumigi flaidri redsama waijadfiba, kura zaur pagasta wezaka fpehku ween islihdsams, waj tur buhs ja-eet pagasta weetneekeem padohms prafihf? Tahdas reifas tas tad gandrihf ta isflatitohs, it ka kad pagasta wezakais nebuhtu pilnigs pats us sawahm kahjahm, bet tam buhtu pagasta weetneeki par aiffbildneem (formunteem).

Nemfim par peemehru fchahdu atgadijumu.

Pagasta ffolhlai waijadsetu jauna ffolhlotaja un pagasta ffolhlu komiffijas fapulze lungs ar mahzitaju pagasta wezakajam teiktu, ka ffolhlotajs buhs jagahda; waj ari ffolhla buhtu fataifama un par to buhtu noruna, ka tas drihf laika ja-isdara. Waj tas nu neffanetu johzigi, ja pagasta-wezakais te atbildetu:

„Zeenigi kungi! us to es jums ahtraki neko newaru atbildeht, pirmis ar pagasta-weetneekeem buhfchu aprunajees.“ Schis waijadfibas ir likumigas un nekawejamas un ja-ispilda ari bes pagasta-weetneekeem.

Pagasta weetneeku finams tad waijaga flahf, ja jauno ffolhlotaju peenemohf tam buhtu wairaf par likums nofazito datu lohnes jadohd, waj ari, ja ffolhlu gribetu fataifihf us wif-

pilnigako un labako wihfi, fur waijadsetu wairaf isdohfchannu neka kad to it weenfahrfigi padaritu.

Augftais Kungs un Keifars ir pagasta wezakajam zaur ffolhlahs likumu jaukas teefibas dewis. Tahs newaijag newehrtas tureht, zaur to, ka lauj ziteem sawas darifchana lihdsmaiftees. Ko lihds lab likums, kad to negrib fapratigi walflahf.

Zimmermana Janis.

Par Widfemes lauffkohlotaaju fapulzi Walka rakfta „Rig. Zeitung“ ta: Jau 29 gadus Widfemes lauffkohlotaaji is Latweefchu un Igaunu datas fapulzejahs us konferenzi, kurai par wadoni ir Widfemes fchulrahta lungs. Ugraf to notureja Turaida, no 1873. gada ta ir aiffzelta us Walku, lai ffolhlotajeem no Igaunu datas nahfthohs weeglaf to apmekleht. Ari nahfthohs gada to grib atfal Walka notureht. Schogad ta bij nolikta us 29. un 30. Juni. Jau to deenu preekfch tam redseja ffolhlotajus no wifahm pufchm us Walku brauzam, lai tee waretu dalibu nemt pee sawas mihtas konferenzenes un tur weens ohtru ffiprinattees un jaunus fpeklus amata darbeem fmeltees. Konferenzi notureja Walkas mufes fahle, kas ir labi leela un wifadi jaula. Schoreis bij 91 beedris un 14 weefi kohpa. Ari Widfemes generalsuperdents Dr. Christiani un landrahta leelskungs barons von Wolff, presidents no lauffkohlhu wirts-teefas nehma dalibu pee konferenzenes.

29. Juni puszel 11. konferenzenes presidents, fchulrahta lungs, Guleke mahzitajs no Smiltenes usfahka fapulzi 2 ferschas is garigas dfeefmas (no wahzu dfeefm. gr.) nodfeedoht ar ihfu firfnigu Deewapeeluhgschannu, kura ffolhlotaja darbu falihdsinaja ar fehjeja darbu. Pehz tam presidents darija finamu, ka Latw. ortografijas leetai nau wehl galigi kahrtiba panahfka: ffolhlai fchim brihfcham japeeteefahs ar „dubultneeku“ atmeschannu; tapat lika preekfcha jaun-isdohfchans instrufzijas preekfch ffolhlu rewidenteeem, ffolhlotaju ekfameem, landaga noffpreedumu, ka us preekfchu fchulrahta amatu buhs atfchirt no mahzitaja amata, lai fchulrahts waretu wifu sawu laiku un fpehku doht us ffolhlahs leetas kohpfchannu. Par protokoles we-dejeem zehla tohs draudses ffolhlotajus J. Ulpe no Jaun-Peebalgas un seminar ffolhlotaju Kurik no Tehrpatas. Pirmo runu tureja Lugafchu zeen. mahzitajs Ulmann par to leetu: Behrnu audffinafchana zaur behrneem, zil tahtu ta bes ffolhlotaja pafcha dalibas parahdahs. Runatajs runaja til par puifeneem un rahdija, ka behrnu pirmahs juhfnas ir bailes; wefels puifens eedala wifus zilwekus ffipros un wahjos, tohs pirmohs winfch gohdina, tohs ohtrus winfch nizina: winfch launahs sawu baitu, tas finams wifpirms ir fakams no meefas fpehka jeb nefpehziabas. Kameradu fadffihwe puifeni ta weens ohtru audfina 1) us meefas wefelibu, fpehku, ifturibu, weiflibu; 2) sawus pafcha fpehkus eepafihf un apffwehrt, 3) dffihtees, ka weens pahf ohtru fo paspehj; 4) ffipree farga wahjohs un mahza tohs pateefiba, jo bailes dsemde melus; wahjee atfal mahza ffiproh mihleffiba, jo tee mahza zitus aiffstahweht; 5) zaur to pamafitim auf ta atffihfchana, ka ir wehl augftaki fpehki neka tee meefus fpehki ween, ir dahrgakas zihnfchanahs un uswareschana, neka tahs, fo ar sawu duhri panahf.

Ffolhlotajam pee fchihf behrnu pafchandffinafchanahs til

tur buhs ja-eet pulkā, kur rupjība un neklājība apšauzama. Šchi pašaudsinašānāhs un preekschdarbs ir peelihdsinašama semes usaršānāi, kur nu fšohlotajam no šawa augstaka stahwolla jākaiša šawa sehkla eekščā. Tāhs labakāhs fšohlas tad nu buhs tāhs, kur fšohlotāhs tahdu behnu pašaudsinašānohs nekawe, bet to weizina un nemanoh tāt uš preekschu lihds.

Behz pūsdeenās draudses fšohlotāhs Willmus no Umurgās runaja par behnu pa-ehdinašānu muhsu laukfšohlās. Wīnsch rahdija, ka ar šcho leetu lauku fšohlās ir stipri atpakal gahjīs, kamehr zaur likumigo draudses fšohlas behnu nozelschānu senakāis fīltāis ehdeens ir pahrwehrtees aukstā; wīnsch usrahdija, zif fšahdiga ta weena leeta un zif swehtiga ta ohtra buhtu; beidsoh t peemineja, ka winam šawā pašā fšohlā it labi isdewees, fīltu kohpu pa-ehdinašānu eewest; to pašču wareja ari wehl diwi ziti fšohlotāji is šawas dšihwes sīnoht. Presidents līka wīseem ziteem pee fīrds, gar šcho leetu, zif ween spehjamā, ruhpetees.

Draudses fšohlotāhs Erdmans no Rubenes runaja par to leetu, ka draudses fšohlahm ja-eet spehskotees ar pilsehtu elementar- un kreisfšohlahm. Runatāhs rahdija, ka zaur spehskochānohs ween zilwefti ustura šawūs spehskūs; tahlak ar wīšadeem peerahdijumeem peerahdija, ka tas ir pret pedagogijas likumeem un wīšadi zitadi nekahrtigi un greisī, kad behrnūs tahdās fšohlās dohd, kur tee nesaproht nemas to walodu, kahdā tur mahza; kur tee nahk tahdā dšihwes buhschānā, kuru nespeh j pahrpast; tā wīša ta audsinašāna it ne zif newar dereht turpmakam muhschām. Tapeh z draudses fšohlai buhs raudsīht šcho weetu ispidiht. Wīna ween speh j wīšūs tohs behrnūs no šawas kīrspehles, kas peh z augstakas mahzības sneedsahs, šawā ruhme usnemt un ari tāis sweschās walodās to waijadšigu mahzību doht. Wīna strahda pedagogiski rīktigi, behrnūs wīnu tehnu walodā mahzidami un tohs eewesdami sweschās walodās. Draudses fšohlu audsinašānāi ir šaws spehks, jo fšohleni tur stahw deemu un nakti sem fšohlotāja usraudsības; draudses fšohla ne-atšweschina behrnūs no lauzineeku dšihwes un semkohpju buhschānās; tapeh z tik uš tam jadsenahs, lai draudses fšohlas jo sekmigi pee-augtu. Zaur šcho runu radahs daudš tahlakas šarunas. Beh z nodseedatas ferschas konferenzes beedri dewahs uš basnizu, uš garigu konzertu, ko Walkas lauku draudses jauktāis kohrīs dewa. 30. Juni atkal runas usnehma. Beh z noturetās rīhta luhgščānās un wakarejāhs protokolēs islasišchānās fšohlotāhs Bukabahrē tureja runu: Kā lasišchāna draudses fšohlās mahzama. Teizami šadohmatā un isstrahdatā preekschā likumā tur israhdija, ka lasišchāna ir nepecezeeschāmi waijadšiga leeta preeksch tautas attīstīschānāhs. Tapeh z buhs draudses fšohlās ruhpiigi gahdaht, ka šapratīga lasišchāna tohp eemahzita. Šan ta „lautir-metode“ lasišchānu weeglāfi eemahzoh t, tomehr draudses fšohlai ešoh t japaleek pee bohštīreschānās-metodes un ta ja-ukohp j, jo wīnās fšohleni jau mekanīsku lasišchānu atnes lihds no mahjahm. Pee tahlakas pahrrunas bij redsams, ka konference bij ar to weenis prahtis. Kad nu wehl daschas zitas leetas un sīnās, kas uš konferenzi sīhmejāhs, bij isdarītas un tehmati nolīkti preeksch nahklošā gada, tad šapulzi flehdsā ar dšeesmu: Lai „Deemu wīši lihds“ un deewpee-luhgščānu.

Preeksch Zelgawās latw. kurlmehmo fšohlas eemāsfati:

no Edohles dr.	14 r. 50½ f.
„ Zihrawas	3 „ — „
„ Leel-Nuzes prahwesta f.	3 „ — „
„ Greeses dr.	7 „ — „
„ Lutrīnges mahzītāja	4 „ — „
„ Dohbeles latw. d.	7 „ 55 „
„ Sezes dr.	1 „ 60 „
„ Randawas dr.	15 „ — „
„ Dohbeles wahzu mahz. f.	2 „ — „
„ Samītes dr.	7 „ — „
zaur Friedrichlustes arendatoru strahpes nauda no weena muishaschkalpa	3 „ — „
no Rihgas kwartalwīrsneeka Rīchter f.	1 „ — „
„ uš Zelg. wīšpah. konferenzes šapulzeteem Kurs. fšohlotājeem, kad bija isnahkuschī kurlm. fšohlu apmekleht	80 „ 29 „

pawīšam . 148 r. 94½ f.

Turklah turlm. fšohlu wehl apdahwīnāja Zelg. seepneeks Erner f. ar weenu pohdu seepju. Brambergu Mešča Plugu šaimn. Böttcher ar 2 wesumeem šalmu un Falzgrahwes Raulīnu šaimn. D. Knoch, Ahkēneeku šaimn. J. Blumfeldt un Bahz Geeschu šaimn. katrs pa weenu wesumu šalmu.

Par šchahdahm dahwanahm zeen. dewejeem Deewa, muhsu Runga, bagatu swehtību wehledams un luhgdams, ka ari ziti wehl ar tahdahm mīhseftības dahwanahm palīhdsetu par latw. nelaimīgu kurlmehmu behnu isfšohloščānu gahdaht, kweiteere Zelgawā, 27. Juni 1877. Mahz. R. Schulz,

kurlm. fšohlas direktors no Kurs. pufes.

Zelgawās latw. pilsehta draudse

no 1.—15. Juli 1877.

1) Dšimuschī: Julius Otto Groelich; Willis Rehgut; Carl Leopold Streimann; Jāhnīs Māšbāks; Otto Gotthard Hoffmann; Heinrich Busch; Christoph Gutmann; Marie Baran; Minna Charlotte Stungrentsch; Marie Caroline Strautmān; Pauline Sauring; Mathilde Auguste Catharina Elpīs; Lisette Marie Kiel; Lisette Garckohja; Wilhelmine Natalie Selting.

2) Ušjaukti: Indrīk Satoh t, puīšs Kr. Wīzawās Behrīnās ar Anna Brasche, meitu turpat; Kristaps Franz Braumberg, kurlpneeks Rihgā ar Caroline Strain, deenesta meitu turpat; Kriščjahn Zimmermann puīšs Rihgā, ar Mathilde Walters, meitu Zelgawā.

3) Wīruschi: Jeannot Eduard Schul, 1¼ g. w.; Līše Sillīn 1¼ g. w.; strahdneeks Indrīk Mīklahw 53 g. w.; atšawn. šald. Indrīk Grant 52 g. w.; Kristaps Plugge 1½ g. w.; Juble Zerberg 1¼ g. w.; Lawīše Rudst 1½ g. w.; Johann Gustav Glasānsky 9 mehn. w.; šald. atr. Anne Andrejew Schiemann 75 g. w.; strahd. seewa Lawīše Krubmīn 42 g. w.; Dohw Schwehdre 79 g. w.; strahd. Jānis Jākschewīz 57 g. w.; fšohdera burščīs Jānis Müller 16½ g. w.; Wilhelm Foršmān 1 g. w.; Indrīk Busch 17 deenas w.; Lisette Pellin 7½ nede-las w.; muisheles ihpāschneeks Peter Jānssohn 46 g. w.; Anna Mathilde Wittal 4 g. 1 mehn. w.; šald. seewa Lotte Gauzow 20 g.; Emilie Brantschewīz 17 mehn. w.; Julie Preilīk 2 ned.; Emilie Annette Purwain 3 g. 1 mehn.; meita Anna Kippe 31 g. w.; šald. seewa Madde Bergmann, dšm. Burrmeister 42 g. w.; Johanna Cathrina Jānssohn 22½ g. w.; Geddert Breedis 8 mehn. w.; strahdneeks 44 g. w.; strahdneeks Philipp Brasche 50 g. w.

R. S. z.

Misiones Iapa.

VI.

(Lurvinajums.)

No ta laika walbiba negahda par elka-deewu namu ustaiſiſchanu, nelauj wairs atraitnehm fadefſinatees, neds wezakeem behrnus nonahweht; Deewa wahrdeem ir atwehrtas durwis ſkohlās un baſnižās; miſionari ſtaiga ar meeru ſawu zetu un wiſās leetās atrohn atſpaidu un patwehrumu pee waldbibas. Iſgahjuſchā gadā Anglijas lehnineene ir to gohda wahrdu: „Indijas keiſareene“ peenehmufi. Wiſu kriſtigu lauſchu azis ſkatahs uſ miſionēs darbu, kaſ noteel Preekſch-Indijā, gaididamas tohs brihſchus, kurdō taſ ſtiprakais panems ta ſtipraja brunas un wina laupijumu iſdalihō. —

VII. Afrikas deenaswidus.

Luhl. 19, 10. Taſ zilweka dehls ir nahzīs mekleht un ſwehtu dariht to, kaſ paſudis.

No labas zeribas raga pret ſeemeleem iſſteepjahō Afrikas deenaswidus, lohti karſts un ſauſs klaijums, kur lohki un labiba labi ne-aug, bet ſahle ween; tamdehl teem eedſihwota-jeem japahteeſ no lohpeem ween, ko ganidami zaurſtaiga tuk-ſneſchus, kaſ leetus laikā ſet, bet ſauſā laikā pawiſam iſdeg. Dee eedſihwotaji ir tumſchi-bruhni laudis, kaſ ſchkirahs uſ neiſſkattamu pulku tautu un tautiau, kaſ ſawā ſtarpā ſtahw weenadi eenaidā un karā, zita zitu iſdſihdamas no winu ganekleem, lohpus laupidamas un atkal mekleddamas atteehtees. Wini ir rahmi zilweki, bet lohti kuhtri, turahs netihri pee meefas un neſchkiſhti pee dwehſeles; wihri, ja teem nau ja-iſeet karā, zauru deenu guk, ehd un dſer, ſeewahm wiſa mahjas buhſchana ja-aplohpj; tapehž winas tura kà wehrgus un pehrk par naudu. No deewakalpoſchanas, no elka-deeweem, deewanameem un upu-reeem tee neko neſina, winu lohpi ir winu manta, winu deews; wiſs taunums, kaſ noteel pee meefas un mantas, pehž winu prahta nahk no tauneeem gareem, no kureem zaur burſchanu ween war iſſargatees; burwi pee wineem angſtā gohdā un zeenā ſtahw; teem jagahda par leetu un japeerahda, no kurenes kahda waina jeb ſkahde, kaſ buhtu notikuſi, zehluſees un ja ta rahda uſ kahdu zilweku, ka taſ buhtu kahdu noburis, tad tam neſchehligi janomirſt. Meleem, ſahdſibai, meefas kahribahm, peedſerſchanaſ, neſchkiſtibai un beſkaunibai padewuſchees tee ir lohti aptumſchoti paſuduſchi pagani. Wiſus Afrikas deenaswidus eedſihwotajus war ſchkir uſ trihs leelakahm tautahm: Gottentoti dſihwo no labas zeribas raga uſ wakara puſi, Kaſeri uſ rihſta puſi, widū ſtarp abeem Betſchuani.

No ta laika, kad Giropeeſchi labaszeribas ragu bija uſ-gahjuſchi 1498. g. pehž Kr. peeds., tee mehdsā ſcho widu ande-les labad beeschi apmekleht un uſtaifſija ari pilſehtu, ko ſauza par Kapſtadti. 1652. g. Holandeeſchi, redſedami, ka ta ſeme laba efoht preekſch lohpu audſinaſchanas, kē apmetahs un tohs tumſch-bruhnus ſemes eedſihwotajus breeſmigi peewihla un ap-krachpa, par brandwihnu un neka leetahm, kà krellehm, pih-pehm, flintehm, tabaku u. t. pr., ko tee lohti kahroja, tee

wineem atwihla winu ſemes un winus paſchus ar behrneem un ſeewahm darija par wehrgeem, bet tee, kaſ negribeja teem eenahzejeem padohtees, behdsā tukſneſi ſawu muhſchu wilzina-dami kà behgli un tekuli. Holandeeſchu ſemneeki nabaga Gottentoteem wiſas winu ſemes atnehmufchi, palika bagati un eezehla brihwalſtiis, walditas no preſidenteem, ko paſchi no ſawas kahrtas bij iſwehlejuſchi. Lihds ar wineem bij nahkuſchi aridſan mahzitaji un miſionari, bet tee teem paſuduſcheem Gottentoteem neko nemahzija no ta grehžineeku peſtitaja, kaſ nahzīs mekleht to, kaſ paſudis; tapehž tee winu mahzibu nepee-nehma un tapa lamati, ka tee efoht mukligaki nekā lohpi un tee lepnee ſemneeki winus nizinaja, ſchkiſdami, ka teem dweh-ſetu ne-efoht un ka tee lihds turami lohpeem; tee ari ſewim uſ-buhweja ſtaltas baſnižās, bet nelahwa neweenam bruhnajam tur nahkt eekſchā, lai to deewanamu neſagahna. Beidsfoht Hernhuteeſchu brahtu draudſei ſirds eekſchelojahs par teem paſuduſcheem laudihm; 1737. g. winu pirmais wehſneſis Georg Schmid t, deewabijigs ſemneeks, atbrauza uſ Kapſtadti un ne-behdadams par lauſchu ſmekleem, ſawa peſtitaja wahrdā ſahza mekleht tohs paſuduſchus. Nr 18 Gottentoteem, kaſ winus labpraht klaufſija, wiſch tukſneſi dſilā leiā, kur mehrkaki pa-pulkeem uſturejahs, uſbuhweja ehku, uſtaifſija dahſu un dru-was, mahzija teem laudihm ſemes lohpt un teem ſtahſija no ta peſtitaja, kaſ par teem grehžineekeem nomiris. To weetu no-ſauza par Bawians-Kloof (t. i. mehrkaku eeletja); ahtri wiſch dabuja tohs trihs pirmajohs kriſtiht un pehž 5 gadeem winam jau bij 47 draudſes lohzeſki, bet tee Holandeeſchi uſ-luhloja wina darbu ar naidigu ſirdi un winam aiſleedsa kri-ſtiht; 1744. g. wiſch no ſawu kriſtiti aſarahm pawadihts, brauza uſ Giropu, luhgtees atkaufchamu ſawu darbu dſiht uſ preekſchu, bet nedrihſteja atkal pahbraukt; pehž 50 gadeem Hernhuteeſchi atkal wareja trihs miſionarus aiſſubtiht uſ Bawi-ans-Kloofu; tee atrada wehl drupas no wina ehkahm un wezu kuplu bumbeeri, ko Schmidts bija ſtahdijis, un weza mahte wineem wehl wareja rahdiht ahdās eehtu janno deribu, ko no Schmidta bij dabujuſi, wiſs zits wina darbs bij pehdigi iſpoh-ſtihts. Bet nu, no wina wahrdeem uſmohdinati, Gottentoti nahza leelōs barōs, uſtaifſija weenu dſihwoſki pehž ohtra, uſbuh-weja baſnižu un ſkohlū; pehž 10 gadeem bij ta draudſe lihds 1000 dwehſelehm pee-auguſi; winu ſtarpā 245 uſauguſchi draudſes lohzeſki; to weetu tagad wareja noſaukt par Gnaden-thal (t. i. ſchchlaſtibas eeletju); tagad tur ir wairak nekā 4000 kriſtiti ar 800 ſkohlabehrneem, un zaur Deewa ſchchlaſtibu tee kuhtree, netihree un neſchkiſtee Gottentoti ir par duhſchigeem ſemeskohpejeem un ſchkiſteem, taiſneem Deewa behrneem tapu ſchi; tagad ta weena draudſite ir par 5 draudſehm uſauguſi ſtarp winahm Greenkloof, Gnon, ko tee kaimini eenihde-dami ar uguuni nodedſinaja, un tee eedſihwotaji wehl ſkaiſtiki uſ-buhweja, un Hemel un Marde (t. i. debes wirſſemes), kur ſlim-neeku nams preekſch ſpitaligeem uſtaifſihts un weens miſionars tohs nabadſtaus kohpj pee meefas un dwehſelos. (116 preekſchu weſl.)

Latw. Awiſchu awgahdatajs: J. W. Safranowicz.

No ſentures atwehlehts. Rihgā. 15. Juli 1877.

Druſabts pee J. W. Steffenhagen un Delſa.